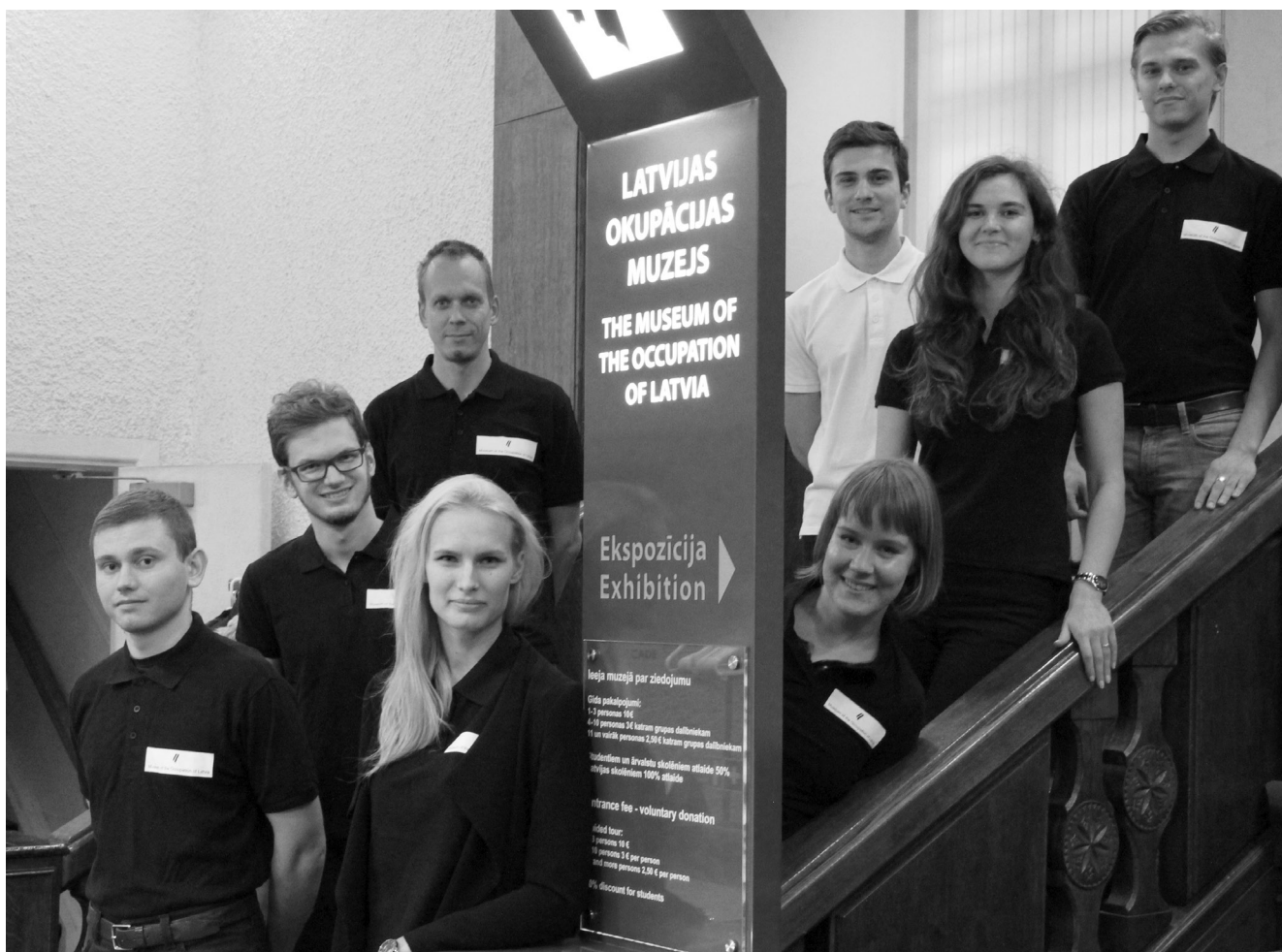

Latvijas Okupācijas muzejs

Apkārtraksts nr. 44, 2017. gada ziemā Rīgā

Museum of the Occupation of Latvia / Newsletter Nr. 44, Winter 2017, Rīga

Gunāra Birkerta Nākotnes Nama četri stūrakmeņi

Nākotnes Nams ir pēdējais arhitekta Gunāra Birkerta darbs. Uz mana rakstāmgalda guļ liels 2009. gadā izdots Birkerta projektu albums ar viņa ierakstu: "Draudzībā un labu sagaidot." Tas zīmējas uz Nākotnes Namu, kas sējumu noslēdz ar cerīgu anotāciju "*in progress*". Sava mūža nozīmīgākā projekta, Nacionālās bibliotēkas ēkas – "Gaismas pils",

augšā celšanos Birkerts piedzīvoja. Bet Nākotnes Nams vēl arvien ir tikai "progresā" un vēl arvien tikai labā gaidās. Taču pirms aiziešanas viņšaulē Birkerts vēl vismaz uzzināja, ka beidzot izsniegta būvatļauja...

Nākotnes Nama arhitektoniskā ideja bija pati vienkāršība – minimāls modernisms, kā viņš pats minēja. Kad senajā 2001. gadā Birkerts Latvijas Okupācijas muzejam dāvāja savu

ideju baltam paplašinājumam, viņš to aprakstīja metaforiski kā atjaunotās Latvijas pāreju no tumšā uz gaišo, uz apskaidroto. Vecā, apsūbējusi bijušā Latviešu sarkano strēlnieku muzeja ārsiena – sarkana, kad to atklāja 1970. gadā, Ļeņina 100. jubileju svinot, – atgādina drūmo pagātni. Baltā siena simbolizē atjaunotās Latvijas tagadni, noslēdzošā stikla siena veras uz nākotni.

Pasaulē pazīstamais latviešu izcelsmes arhitekts, Nākotnes Nama autors Gunārs Birkerts. Vizualizācijas autori – studija "OrangeLV" / Internationally recognized, Latvian-born architect, Gunnar Birkerts, author of the renovation and expansion of the OM, "Nākotnes Nams." Visualization by the Studio "Orange.LV"

> Birkerta metafora iedvesmoja arī jaunās ekspozīcijas tematisko uzbūvi: Latvijas tautas un valsts ceļu no pirmās neatkarības laika cauri okupācijas un kara ciešanām, cauri apspiestībai uz brīvību un pilnību.

Tie bija trīs svarīgie stūrakmeņi Birkerta celtnē: melnā siena, baltā siena, stikla siena. Ēkai iegūstot pirmos papīra apveidus, tiem pievienojās ceturtais – klusuma telpa. Šie četri arī ir tie, kuros saglabāsies Birkerta būtība Nākotnes Namā.

Melnā siena. Tāda, kāda tā laika apstākļu ietekmē veidojusies, ar patīnu no sarkanā uz melno ar mazu zaļā piekrāsu. Kad viens no projektētājiem ieteica vara plāksnes notīrīt, Birkerts bija kategorisks – nekādā ziņā! Plāksnes rūpīgi jānoņem, nezaudējot patīnu, un tikpat rūpīgi jānovieto atpakaļ.

Baltā siena. Bija skaidrs, ka tam jābūt akmenim. Bet – kādam? Birkerts gribēja akmens salikumu veidot kā Brīvības piemineklim un Brāļu kapiem. Bet šūnakmens Latvijā vairs nebija saglabājies. Tad tēlnieks Ģirts Burvis ieteica Somijas balto granītu, kas arī Birkertam šķita labs. Kad ieminējos, ka tajā ir mazi, melni granīta graudiņi, viņš atzina, ka taisni labi, jo arī Latvijas tagadne neesot tīri balta.

Stikla siena. Tai jābūt monolītai – sienai, ne logiem, ar nesošām konstrukcijām, bet sienai. Un tai jāieplūdina gaisma arī pazemes daļā. Kad kritīki gribēja piespiest stikla sienu veidot citā leņķī, kad tā vairs nevarētu pilnībā veikt savu gaismas nesējas darbu, Birkerts nebija mierā.

Klusuma telpa. Tā tapa, kopīgi domājot. Sākuma skicēs – klusā telpa. Bet negribējām telpu, kas klusa, bet telpu, kurā iemājo klusums. Un gaisma. Un uguns, ūdens, akmens. Un koks. Izjūtām, pārdomām, dvēseles attīrīšanai. Tā Birkertam kļuva svarīga. Atceros, pirms gadiem desmit viņš mani aicināja uz brokastīm "Romās" viesnīcā. Uz galda Birkerts novietoja kaudzīti putuplasta detaļu, un manu acu priekšā ar spraudītēm tapa klusuma telpas makets. "Tā te nāks iekšā gaisma no augšas, no jumtiņa," viņš skaidroja. Vēl pirms nedaudziem gadiem mums pievienojās tēlnieks Ģirts Burvis, kurš telpā ievietoja stikla skulptūru un kopā ar Birkertu plānoja telpas koka un akmens daļas. Tagad nu esam palikuši bez Birkerta. Bet Birkerta gars paliks gaismā, kas līs no augšas klusuma telpā.

Birkerta birzī
līs gaisma
klusumā
birst asaras
sidrabortas. //

The four «cornerstones» of Gunars Birkerts' House of the Future

The leading article by the Chairman of the Board of the Occupation Museum Association of Latvia commemorates the renowned Latvian-American architect Gunnar Birkerts, who passed away on 15 August 2017. The Occupation Museum's House of the Future was his last project, noted in a major book of his accomplish-

ments as being "in progress". Birkerts saw the completion of his crowning achievement, the Latvian National Library, popularly called the Castle of Light. The House of the Future is still "in progress". These days it is nearing final approval. The four "cornerstones" of Birkerts' design are: the preservation of the dark patina of the major part of the original building; building a white addition with a concluding glass wall and – his only interior design – the Room of Silence. He described is simple, minimal modernist transformation of the former Communist Museum of the Latvian Red Riflemen, as a metaphor: from the dark past to the bright present and shining future. The Room of Silence has turned now into a place of commemoration not only of the victims of the occupations but of Birkerts himself. His metaphor for the building has also inspired the new permanent exposition. Its narrative will lead the visitor from the founding of the new state in 1918 and its first independence to the conspiracy of Hitler and Stalin to destroy the state and its institutions, to subjugate and eventually eradicate the nation. But the state survived in international law and in the armed and unarmed resistance of its people to rise again in the Singing revolution of the late 1980s. The rest is the overcoming of the heavy legacy of the occupations and a way to the future as envisioned by Birkerts. //

Valters Nollendorfs,
OMB valdes priekšsēdis / Chairman of the Board of the Occupation Museum Association of Latvia

Direktora skats

Muzejs ir sekmīgi izgājis Kultūras ministrijas akreditācijas pārbaudi un turpina uzņemt gan augstus viesus, gan tūristus, gan skolēnu grupas. Jaunais Vācijas prezidents Franks Valters Šteinmeiers augstā bija vizītē muzejā, un Latvijas Okupācijas muzeja biedrības valdes locekle Dzintra Bungs viņu iepazīstināja ar Latvijas okupācijas vēsturi. Pēdējos pāris mēnešos muzeju ir apciemojuši Dānijas, Moldovas un Maķedonijas ārlietu ministri – Anderss Samuelsens, Andrejs Galburs un Nikola Dimitrovs. Pēdējie divi, kā arī Rumānijas parlamenta Senāta prezidents Kelins Popesku-Teričanu izteicās par līdzībām mūsu vēsturē un par vajadzību to skaidrot Rietumu pasaulei.

Šoreiz muzeja apkārtraksts iznāk divos dažādos izdevumos. Līdz šim viss apkārtraksts ir bijis latviešu valodā ar vienu lappusi garu kopsavilkumu angļiski. Muzeja pārstāvji ASV ieteica paplašināt angļu valodas daļu, lai to varētu lasīt arī cilvēki, kas ikdienā nelieto latviešu valodu. Muzejs uzklauzīja ieteikumu, un tieši ASV lasītājiem rokās nonāk bilingvāls izdevums. Savukārt Latvijā iznāks arī paralēlais izdevums tikai latviešu valodā. Muzejs aicina izteikties par šādu risinājumu. Ja jūs vēlaties saņemt elektroniski paralēlo izdevumu, lūdzu, atsūtiet muzejam e-pastu uz adresi pr.okupacijasmuzejs@omf.lv, norādot, kuru versiju jums nosūtīt.

Vēlos atgādināt, ka tikai ar valsts finansiālo pabalstu muzeju uzturēt nevar, muzeja pastāvēšana ir atbalstītāju rokās. Mūsu vēsture nav tikai pagātnes jautājums, jo tās patiesais atspoguļojums vēl arvien ir strīdus objekts. Mums ir svarīgi, lai Latvijas sabiedrotie saprastu, kāpēc mūsu šodienā ir tāda, kāda tā ir. Kopš neatkarības atgūšanas Latvijā paaudze ir jau nomainījusies, bet okupācijas sekas vēl ir aktuālas, un mums jāsaprot, kas tās ir. Ar saviem ziedojumiem jūs atbalstāt mūsu darbu – **atcerēties, pieminēt un atgādināt.**

Vācijas prezidenta vizīte muzejā 2017. gada 23. augustā. Attēlā no kreisās: Vācijas prezidents Franks Valters Šteinmeiers, OM direktors Gunārs Nāgels, OMB valdes locekle Dzintra Bungs / Visit to the OM on August 23, 2017, by President of Germany, Frank-Walter Steinmeier; OM Director, Gunārs Nāgels; OMB Board Member, Dzintra Bungs

Šogad muzejs ir saņēmis pāris lielākus testamentārus novēlējumus, par kuriem esam ļoti pateicīgi. Apzinoties, ka šie ir ziedotāju pēdējais ziedojums muzejam, mēs arī tos pārsvarā ieguldām uz ilgāku laiku, lai tie veidotu garantu muzeja darbam nākotnē.

Valsts akciju sabiedrībai "Valsts nekustamie īpašumi" (VNĪ) tagad ir jauna valde ar jaunu priekšsēdētāju, un viņu vadībā Nākotnes Nama projekts iet uz priekšu. Būvprojekts ir iesniegts Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) Būvvaldē, lai saņemtu atzīmi par projektēšanas nosacījumu izpildi, tas ir, galīgo atļauju sākt būvdarbus. Pie reizes VNĪ izsludinās būvdarbu konkursu. Muzejs izmanto līdzšinējo kavējumu projektā, lai aktualizētu jaunās ekspozīcijas plānus un ieviestu dažus tehnoloģiju jauninājumus.

Paldies par jūsu atbalstu! //

From the Director's Desk

The Museum has successfully completed its five-yearly accreditation with the Ministry of Culture and continues to host visits by VIPs, tourists, school groups and

others. The newly appointed President of Germany, Frank-Walter Steinmeier made a state visit to the Museum in August, and Dzintra Bungs, a member of the Board of the Museum Association, led his tour in German. We have also had visits by the Foreign Ministers of Denmark, Moldova and the FYR Macedonia, as well as various Presidents or Speakers of Parliament and many Ambassadors.

The Museum Newsletter this time is being published in two editions, heeding the suggestion from the Museum's representatives in the US that a bilingual edition is needed to cater to those donors, who don't use Latvian every day. Simultaneously, a fully Latvian edition will be published in Latvia.

Please let us know your thoughts on this solution. If you would like to receive the other edition electronically, then please write to pr.okupacijasmuzejs@omf.lv, saying which edition you require.

I would like to remind you that financial support from the state is insufficient to maintain the Museum, and that its continued existence is in the hands of donors. Our history is not just a question of the past, because its honest portrayal is still a matter of contention.

It is important to us that Latvian society understands why its present day is as it is. A whole generation has changed since Latvia regained its independence, but the consequences of the occupation are still all around us, and we have to understand what these consequences are. Your donation supports our work to **Remember, Commemorate and Remind**.

The Museum has been a beneficiary of a few larger estates this year, and we are very grateful for that. Recognizing

that these are the donor's last donations to the Museum, we mostly invest them for the long term, as a form of guarantee for the Museum's work in the future.

The State Real Estate (SRE) agency now has a new Board with a new Chairman, and the Building for the Future project, which they are responsible for, is moving forward. The project has been submitted to the Building Board of the Ministry of Environmental Protection and Regional Development for the final

approval to start construction. The SRE will simultaneously publish a call for tenders for the building works. The Museum is making use of the previous delay in the project to update the exhibition plans and to introduce some new technologies.

Thank you for your continuing support! //

Gunārs Nāgels,
OM direktors / Director of the
Museum

Okupācijas muzeja atbalsta grupa ASV

Dziesmu un deju svētkos Baltimorā mūs pārsteidza liels skaits svētku apmeklētāju, kuri pienāca pie Okupācijas muzeja atbalsta grupas ASV (OMFA) informācijas galda un izteica vēlēšanos saņemt informāciju par muzeju angļu valodā. Tā radās doma, ka OM apkārtrakstu varētu tulkot angļiski. To pārrunājām 2. jūlija OMFA sēdē, kurā piedalījās vairāki no OMFA darbu darītājiem: Juris Kīns, Irēne Lazda, Paulis Lazda, Ilze Resnis, Ints Rupners, Silvija Rūtenberga, Ilze Schwartz un jaunais OMFA loceklis Juris Mežinskis. Mēs vienojāmies, ka nevajadzētu atraidīt cilvēkus, kuri interesējas un vēlas atbalstīt Okupācijas muzeju, bet nepārvalda latviešu valodu. Arī Okupācijas muzejs piekrita "eksperimentam", un tādēļ šoreiz jums ir iespēja saņemt apkārtrakstu abās valodās. Lūdzu, dalieties ar saviem draugiem un radiem, lai arī viņi ar to iepazītos, ja paši vēl nesaņem.

Sirsniņš paldies, ka jūs turpināt tradīciju atcerēties Okupācijas muzeju, atzīmējot 14. jūnija tautas sēru dienu, valsts svētkus 18. novembrī, godinot un pieminot tuviniekus vai draugus, kā arī atceraties muzeju testamentāros novēlējumos.

Aicinu katru savās organizācijās un dzīvesvietās atgādināt par Latvijas Okupācijas muzeja nozīmi 50 gadu okupācijas un tās seku skaidrošanā, stiprinot Latvijas neatkarību. Neatmetīsim cerību, ka Okupācijas mu-

OMFA 2017. gada vasara / OMFA annual Meeting, July 2, 2017: priekšējā rindā no kreisās / Front row from the left: Ilze Schwartz, Daina Albertiņa, Paulis Lazda. Otrajā rindā / Second row: Silvija Rūtenbergs, Ilze Resnis, Ints Rupners, Irēne Lazda. Fotogrāfijā trūkst / Missing from the photo: Juris Kīns, Erik Kākulis, Juris Mežinskis

zejs svinēs Latvijas simtgadi jaunās telpās ar jaunu, interaktīvu izstādi.

Piedāvājums muzeja atbalsta sarīkojumiem: varam piedāvāt OM Izglītības nodaļas sagatavoto 20 minūšu kinofilmu "Ar bērna acīm", kurā māksliniece aizkustinoši, bez vārdiem, zīmējot smiltīs, parāda mazas meitenītes izsūtīšanas stāstu. To labprāt piedāvātu katram, kurš vēlētos filmiņu rādīt muzeja atbalsta sarīkojumā. Tā uzrunās ikkatru. Labprāt arī ie-

teiktu citas iespējas īsai programmai, tādēļ, lūdzu, sazinieties ar mani! //

Museum of Occupation Support Group in the USA

At the Latvian Song Festival in Baltimore last July, an unexpectedly large number of people who visited the Occupation Museum Support group (OMFA) exhibit expressed an interest in receiving information about the Museum in En-

glish. The result is this first bi-lingual issue. Please let us know what you think.

The Occupation Museum Education Department has created very interesting short programs that they are willing to share with museum supporters. I strongly recommend a short film "Through the eyes of a child" in which an artist-- using sand as the medium-- presents the

story of a small girl's deportation to Siberia in an incredibly moving and beautiful way. Please do not hesitate to contact me for information about this and other program suggestions.

A heartfelt thank you for your support for the Museum of the Occupation of Latvia. Only with your support can the museum continue to clarify Latvia's

50 years of occupation and its consequences to build a strong and clear future for Latvia. //

Irēne Lazda, OMFA priekšsēde /
Occupation Museum Support Group
President
lazdai@uwec.edu,
mob. 715 559 8498

Iepazīstinām ar muzeja Izglītības nodaļu

Izglītības nodaļas darbinieki 2017. g. rudenī / Staff of the Education Department, fall, 2017. Pirmajā rindā no kreisās / First row from the left: Antons Čerņetskis, Inguna Role, Lita Zemvalde. Vidējā rindā / Middle row: Agnese Skara, Reinis Mālnieks, Alīna Sīvicka, Anna Pētersone. Trešajā rindā / Third row: Andreas Guetz, Mārtiņš Kazainis, Rūta Žiaugre, Kārlis Krēķis

Okupācijas muzeja Izglītības nodaļa, sākotnēji – Izglītības programma, muzejā darbojas vairāk nekā 20 gadus. Tās idejas autore ir Dagnija Staško, kura 1996. gadā izstrādāja muzeja Izglītības programmu "Muzejs skolās – skolas muzejā", 1997. gadā kļuva par Izglītības programmas vadītāju, publisko lekciju cikla "Otrās otrdienas" rīkotāju un Izglītības programmas ziņu redaktori. Šobrīd Izglītības nodaļa darbojas kā nozīmīgs izglītības atbalsta centrs Latvijas skolotājiem un skolēniem, ik

gadu uzņemot vairākus simtus skolēnu grupu, rīkojot skolēnu konkursus, izbraukuma nodarbības Latvijas skolās un koordinējot ceļojošo izstāžu darbu. Izglītības nodaļa arī rīko skolotāju seminārus un izstrādā metodiskos mācību materiālus. Visi Izglītības nodaļas piedāvājumi skolēniem un skolotājiem ir bez maksas. //

Presenting the Education Department of the Museum

The Education Department (ED) of the Museum of Occupation has been

active for over 20 years. Dagnija Staško initiated an educational program, "The Museum in Schools – Schools in the Museum" in 1996. She served as the program's head and editor as well as organizing a series of public lectures, "Second Tuesdays." Today, the ED is an invaluable resource for teachers and students, hosting several hundred school groups each year, organizing contests, teacher seminars, providing educational activities and teaching units, and coordinating a traveling exhibit. Everything is available to schools at no cost. //

"Mūsu uzdevums ir ne tikai mācīt skolēnus, bet palīdzēt saprast un apgūt pašiem"

Inguna Role ir skolotāja ar vairāk nekā 20 gadu pieredzi darbā ar skolēniem. Savulaik ieguvusi vēstures maģistra grādu Latvijas Universitātē, darba gaitas sākusi Druvas vidusskolā Saldus novadā, vēlāk tās apvienojot ar darbu Latvijas Okupācijas muzejā. Kopš 2010. gada ir muzeja lielākās nodaļas – Izglītības nodaļas – vadītāja.

Kā norit Izglītības nodaļas ikdienas darbs?

Nodaļā esam trīs darbinieki un septiņi gidi, kurus nereti piesaistām arī citiem darbiem.

Gidi lielākoties ir jauni cilvēki, studenti, kuri ir aktīvi, bieži iesaistās dažādās studentu apmaiņas programmās, brauc studēt uz ārzemēm, līdz ar to gidu sastāvs ir mainīgs. Mans kā nodaļas vadītājas uzdevums ir koordinēt darbu nodaļā – veidot jaunas nodarbības, gatavot mācību materiālus, rīkot skolotāju seminārus, iesaistīties dažādos projektos, kā arī pārlūkot un uzmanīt ekskursiju pieteikumus, gidu atlasu un mācības, lai viss noritētu pēc iespējas efektīvi.

Esam reģistrējušies kā izglītības iestāde, un skolotāji ļoti augstu novērtē mūsu veidotos mācību materiālus un seminārus. Lepojos ar saviem nodaļas cilvēkiem, it īpaši ar Agnesi Skaru, un aicinu visus ielūkoties muzeja interneta vietnes sadaļā "Skolām", kuru galvenokārt veido Agnese. Jaunums ir četras īsfilmas par dzīvi LPSR, kas papildinātas ar metodisko materiālu un uzdevumiem, tātad to var izmantot skolās ne tikai Latvijā. Arvien meklējam jaunus veidus, kā strādāt ar jauniešiem un ieinteresēt par Latvijas vēsturi, tāpēc rīkojam īpašus pasākumus tieši viņiem.

Ko tev pašai nozīmē šis darbs?

Man personīgi tas nozīmē ļoti daudz mācīties. Gan nodaļas darbinieki, gan gidi ir jaunieši, un līdz ar to, manuprāt, ļoti labi izlidzinās mana pieredze un viņu jaunā pieeja un ide-

Izglītības nodaļas vadītāja Inguna Role / Head of the Department of Education, Inguna Role

jas. Jaunieši ir mācījušies ārpus Latvijas, praktizējušies dažādās starptautiskās institūcijās, un es no viņiem ļoti daudz mācos, tāpat kā skolā no skolēniem. Es skolēniem mēdzu teikt: "Kā jūs domājat, kāpēc es strādāju skolā?" Un pati atbildu: "Lai kaut ko jaunu no jums iemācītos!"

Okupācijas muzeja gidi ir kā zināma "firmas zīme" Latvijā. Daudzi jaunieši tieši Okupācijas muzejā guvuši savu pirmo darba pieredzi un sākuši savas profesionālās gaitas. Kā jūs atlasāt un mācāt gidus?

Vissvarīgākais ir svešvalodu zināšanas, jo lielākā daļa ekskursiju notiek angļu, vācu, krievu un, iespējams, vēl citās valodās. Ļoti svarīgas ir komunikācijas prasmes un izpratne par 20. gadsimta vēsturi. Līdz ar to, pieņemot jauniešus darbā, mēs rīkojam mācības gan saturiski, gan metodoloģiski, jo gidiem ir ne tikai jāveda ekskursijas tūristiem, bet arī nodarbības skolēniem. Gidiem tiek organizēti mācību semināri un pieredzes apmaiņa citos

Latvijas muzejos. Tāpat aicinām uz muzeju dažādus pasniedzējus gan par komunikācijas, gan par etiķetes jautājumiem; ir bijuši arī psihologi, kas stāsta, kā strādāt ar dažādām apmeklētāju grupām.

Kas jauniešus motivē izvēlēties darbu muzejā?

Mūsu muzejs pietiekami augstu "kotējas" sabiedrībā, tas ir zināms Latvijā. Jauniešiem darbs muzejā ir izaicinājums, jo viņi iegūst padziļinātu izpratni par 20. gs. vēsturi un nostiprina svešvalodu zināšanas, jo tās šeit reāli ir jālieto. Mūsu gidi ir ne tikai no Latvijas, bet, piemēram, arī no Ukrainas, Lielbritānijas. Tāpat studentiem nav mazsvarīga iespēja savienot studijas ar darba grafiku. Muzejs tādā ziņā ir ļoti pretimnākošs.

Muzejs šobrīd ir ilgstošu pārmaiņu procesā – ceļā starp veco un jauno ēku, jau vairākus gadus pagaidu telpās ar pagaidu ekspozīciju. Kā pa šiem nu jau gandrīz

Muzeja gidi stāsta par sevi / From the guides

Kārlis Krēķis:

"Būt gidam ir mans aicinājums, un katra diena ir izaicinājums – jauni cilvēki, jauna pieredze. Strādājot ar jauniem kolēģiem, pats jūtos jauns, un ir motivācija mainīties. Man patīk vadīt grupas, kas uzdod sarežģītus jautājumus, – no Krievijas un bijušās PSRS republikām – un, protams, skolēnus, kuri ir jāmotivē un jāieinteresē par Latvijas vēsturi."

"Working as a guide is my personal mission and a daily challenge – new people, new experiences. I like to guide groups that ask complicated questions – from Russia and the former USSR republics, and, of course, school students, who have to be motivated to want to learn about Latvia's history."

Reinis Mālnieks:

"Esmu Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes students vēstures maģistra studiju programmā. Strādāju muzejā, jo gida darbs ir saistīts ar manu iegūto izglītību, turklāt darbu var viegli apvienot ar pašreizējām studijām. Svarīga ir arī iegūtā pieredze un iespēja komunicēt ar tūristiem no visas pasaules."

"I'm studying for my masters in history in the Department of History and Philosophy at the University of Latvia. My work at the Museum is connected to my education and profession. Important also is the experience I am gaining and the opportunity to communicate with groups from around the world."

Mārtiņš Kazainis:

"Esmu 22 gadus vecs bakalaura grādu vēsturē ieguvušs students, šobrīd turpinu vēstures studijas Latvijas Universitātē nu jau maģistrantūras līmenī. Gida amats muzejā ļauj man ne tikai pielietot studijās iegūtās zināšanas, bet arī palīdz labāk novērtēt to brīvību, par kuru latviešu tauta cīnījās piecdesmit gadus. Kaut gan darbs ne vienmēr ir viegls un patīkams, jo ir lietas, par kurām runāt ir grūti, man nenoliedzami patīk to darīt, jo tas man ir palīdzējis augt kā personībai."

"I'm 22 years old, and am continuing my studies in history at the University of Latvia, now at the masters level. Working as a guide not only lets me apply what I have studied, but also helps me to value the freedom that Latvians fought for 50 years to regain. The work is not always easy or pleasant because there are things that are difficult to talk about, but I absolutely like working as a guide, because it helps me grow as a person."

Wioletta McGilvray:

"Latvijas vēsture man ļoti interesē kopš bērnības, kad pārvācos uz dzīvi Latvijā. Paraleli darbam Izglītības nodaļā esmu arī muzeja interneta vietnes angļu valodas versijas redaktore. Darbs muzejā dod man unikālu iespēju mācīties un dalīties zināšanās ar citiem."

"The history of Latvia intrigued me from the moment I came here to live. Parallel with work in the ED, I am English language editor of the Museum website. Working at the OM gives me the unique opportunity to learn and to share my knowledge with others."

pieciem gadiem ir izdevies pildīt muzeja izglītojošo funkciju?

Darbs šeit, bijušās ASV vēstniecības telpās, ir bijis pietiekami atšķirīgs. Pastāvīgajā ekspozīcijā Strēlnieku lauku-

mā bija daudz lielformāta fotogrāfiju, daudz priekšmetu, ar kuru palīdzību skolēnus varēja uzrunāt un ieinteresēt. Šeit veidotā pagaidu ekspozīcija, kas bija domāta īsam laikam, ir plakātiska,

bez lieliem "atslēgas" attēliem, un te ir ļoti maz priekšmetu, kā arī nepietiekami lielas telpas. Kā ieguvumu gan var minēt jaunos Nākotnes Namam paredzētos objektus.

- > Sākumā bija ļoti grūti, mums nācās ļoti pārveidot visas skolēnu nodarbības, tapa arī jaunas, kuras ir saistītas ar šo vietu. Izveidojām nodarbību par barikādēm, jo šeit blakus ir Bastejkalns un bijušās Iekšlietu ministrijas ēka – vietas, ap kurām norisinājās 1991. gada janvāra notikumi.

Lai uzrunātu pēc iespējas plašāku jauniešu auditoriju, praktizējam arī dažādas izbraukuma nodarbības Latvijas skolās, muzejos un bibliotēkās. Muzeja gidi brauc uz Latvijas reģioniem un stāsta par Latvijas okupāciju, deportācijām un Latvijas karavīriem Otrajā pasaules karā. Tāpat mums ir vairākas ceļojošās izstādes, kurām sagatavoti speciāli metodiskie ieteikumi, lai skolotāji paši varētu darboties ar skolēniem.

Paralēli Izglītības nodaļas vadīšanai tu vienu dienu nedēļā strādā arī Druvas vidusskolā. Kāds ir tavs vērtējums par jauniešu Latvijas vēstures zināšanām un jaunāko laiku vēstures izpratni?

Vispirms gribu pateikt, ka darbs muzejā un skolā ir cieši saistīts, tas viens otru papildina. Daļa jauniešu nepietiekami zina vēsturi tāpēc, ka pamatskolā līdz 9. klasei ir ļoti blīva mācību programma, kurā vēsturei atvēlētas tikai divas stundas nedēļā. Līdz ar to skolēniem ir daudz jāmacās, un vēsture varbūt nav tas primārais priekšmets, kam pievērst uzmanību. Jāatzīst arī, ka pamatskolā milzīgu haosu un neizpratni rada dalītā vēstures mācīšana: viena stunda nedēļā veltīta Latvijas, otra – pasaules vēsturei. Bet jāteic, ka, nonākot vidusskolā, kad iestāties jau apzinīgāks vecums, vēstures izpratne un interese par to jau ir daudz lielāka. Vēl labāk, manuprāt, būtu, ja, vidusskolu beidzot, būtu jākārt obligātais eksāmens Latvijas vēsturē.

Strādājot skolā, es redzu gan skolotāju, gan skolēnu vajadzības, un tas palīdz veidot skolēnu nodarbības un skolotāju seminārus muzejā, savukārt muzeja materiālus varu izmantot skolā.

Muzejā ik vasaru praktizējas arī Amerikas latviešu jaunieši – ALA stipendiāti. Kā vērtē šo sadarbību?

Ilģuciema vidusskolas skolēni nodarbībā par barikādēm Bastejkalnā Rīgā / Ilģuciems High School students learning about the barricades of 1991 near Bastejkalns in Rīga

Ar Kultūras ministrijas atbalstu 2016./2017. gadā rīkojām septiņus tematiskus pasākumus. Viens no tiem bija diskusija "Vai saliedētai sabiedrībai ir nepieciešama vienota vēstures izpratne?" / With the support of the Ministry of Culture we organized seven activities on specific topics in 2016-17. One was the discussion, "Is a Unified View of History Necessary for a Unified Society?"

Kāpēc, tavuprāt, šiem jaunajiem cilvēkiem ir svarīgi braukt uz Latviju un strādāt tieši muzejā?

Spriežot pēc stipendiātu atsauksmēm, noteicošā ir vēlme atbraukt uz Latviju. Amerikas Latviešu apvienības stipendiāti var izvēlēties darbvietu daudzās organizācijās – Latvijas Kultūras akadēmijā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Brīvības muzejā un citur. Es priecājos, ka no šim dau-

dzajām iespējām kāds jaunietis katru gadu izvēlas arī mūsu muzeju. Daudzus jauniešus motivē tas, ka viņu vecvecākiem ir saistība ar Latvijas Okupācijas muzeju. Piemēram, pagājušajā vasarā pie mums strādāja Kaija Staško, Dagnijas Staško mazmeita. Pēdējo gadu laikā īpaši veiksmīga sadarbība izveidojusies ar Līgu Ejups, ALA Kultūras nozares vadītāju. Taču jau pirms ALA stipendijām jaunieši

**Kaija Staško no Kalifornijas
(muzejā strādāja 2016. gada vasarā):**

"Šī vasara bija pārsteigumu un prieku pilna. Es nevarētu būt vairāk pateicīga ALA un Okupācijas muzejam! Katrā braucienā uz Latviju pirms tam man ir bijis jāskrien no vienas vietas uz otru, lai paspētu apciemot visus radus un apceļot Latviju. Piedalīšanās šajā stipendijas programmā deva man iespēju iekļūties Latvijā – es dabūju sajūst, kā ir dzīvot un strādāt, ne tikai ciemoties. Kādu dienu es braucu atpakaļ uz Rīgu ar vilcienu, sāka līt, un es sēdēju un domāju, ka drīz es vairs nedzirdētu latviešu valodu sabiedriskajā transportā un pietātnu nosaukumi nebūs "Dubulti" vai "Jūrmala", bet angliki "McArthur Blvd" vai "Telegraph", un man palika skumji. Tas varbūt izklausās kā nieks, bet cik reizes manā dzīvē es vēl dabūšu skatīties pa vilciena logu uz Latvijas ainavām? Nevar zināt. Tagad ir sajūta, ka man ir pašai sava Latvija, ka tā ir manā sirdī, ne tikai kaut kas iemācīts."

Kaija Staško from California worked for the Museum in summer 2016:

"This summer was full of surprises and joy. I couldn't be more grateful to ALA and the Museum of Occupation! This scholarship program gave me the chance to feel at home in Latvia – I had the chance to live here and work—not just visit. Now I have my own Latvia -- in my heart and not just something that I have learned."

**Larisa Mednis no Pitsburgas
(muzejā strādāja 2017. gada vasarā):**

"Man šovasar bija iespēja divus mēnešus dzīvot Rīgā un strādāt Okupācijas muzejā. Biju praksē muzejā apmēram 40 stundas nedēļā un iemācījos daudz jauna par Latvijas vēsturi. Pirms tam biju daudz dzirdējusi no vecmāmiņas par viņas ģimenes bēgļu gaitām no Latvijas Otrā pasaules kara laikā. Kad, vadot ekskursijas muzeja apmeklētājiem, es sasaistīju savas ģimenes stāstu ar visu vēsturisko stāstu, bija vēl lielāks iespaids uz muzeja apmeklētājiem, un viņi labāk saprata, kāpēc es kā ārzemju latvietes esmu Latvijā un strādāju šajā muzejā. Darbs, ko muzejs dara, manuprāt, ir svarīgs tāpēc, ka Latvijas okupācija nav zināma daudziem cilvēkiem pasaulē. Pat ikdienā, kad runājos ar draugiem Amerikā, daudzi neko nezina par Latvijas valsti, un man ir jāpaskaidro, kur tā ir un kādā valodā mēs runājam. Esmu ļoti lepna par to, ka man bija iespēja piedalīties šajā izglītošanā. Visi mani kolēģi bija ļoti izpalīdzīgi, atbildīgi un draudzīgi. Es ieteiktu visiem latviešu jauniešiem ASV izmantot iespēju vasarā strādāt Latvijā."

Larisa Mednis from Pittsburg, PA worked for the Museum in summer 2017:

"I worked at the Museum about 40 hours each week and learned much new information about Latvia's history. I had heard a lot from my grandmother about her family's refugee experience fleeing Latvia during WWII. When I led tours for visitors and shared my family history that had a greater impact and visitors gained a deeper understanding. The work that the museum does is important because even in the US, many have no idea about Latvia. I am very proud that I had the opportunity to educate people about Latvia. Everyone I worked with was very conscientious and friendly. All young Latvians living in the US should take advantage of the opportunity to work in Latvia for a summer."

brauca vasarās strādāt muzejā, atrodot dažādus finanšu avotus.

Ja tev būtu jāsalīdzina Latvijas un Amerikas latviešu jaunieši, vai viņu attieksme pret Latvijas vēsturi ir līdzīga vai tomēr atšķirīga?

Protams, Amerikas latviešu jauniešiem valoda ir mazliet citāda, viņi arī paši atzīst, ka zināšanas par Latvijas vēsturi, it īpaši par padomju periodu,

ir nepilnīgas, tas viņiem ir kaut kas svešs. Esot Latvijā, viņiem ir iespēja to vairāk izprast, jo šeit ir cita informācijas telpa. Amerikas jauniešiem arī Eiropas vēsture nav tik labi saprotama, bet jāpiebilst, ka viņu vēlme mācīties, strādāt un vadīt ekskursijas muzeja viesiem ir ļoti liela un apbrīnojama. Viņi ļoti grib strādāt, grib uz zināt, viņi ir ļoti drosmīgi, bez kompleksiem. Mūsu uzdevums ir ievirzīt

viņus tematiskajās "slīdēs". Viņi ir lielisks papildinājums gidu saimei.

Muzejs cer, ka pāris gadu laikā izdosies pārvākties atpakaļ uz pastāvīgo mājvietu Vecrīgā, Strēlnieku laukumā. Vai tev ir vīzija, kā noritēs darbs tur? Būs atkal jaunāka skolēnu un, iespējams, skolotāju paaudze. Vai ir domāts par jaunām vēstures mācīšanas metodēm?

>

Skolēnu nodarbība muzeja ekspozīcijā par dzīvi LPSR. Nodarbību vada gids Kārlis Krēķis. Attēlā otrais no kreisās / Students participating in an activity about life in the USSR. Museum guide Kārlis Krēķis- second from the left

> Atceroties, kā strādājām vecajā ekspozīcijā, un redzot, kā top jaunā, ir zināms priekšstats, bet istā skaidrība laikam būs tad, kad pārcelsimies atpakaļ. Bet ir skaidrs, ka izmantošim metodes, kuras esam ieviesuši šeit, pagaidu mājvietā. Visas skolēnu nodarbības ir un būs ļoti aktīvas, tiks izmantoti dažādi vēstures avoti – priekšmeti, attēli, videofragmenti. To mēs noteikti ņemsim līdzi uz jauno ekspozīciju, jo skolēni, it īpaši jaunākie, vairs nav gatavi klausīties lekcijas veida stāstījumu. Mums ir jādomā, kā ļaut skolēniem muzejā darboties, jo mācīšanās notiek, ne tikai klausoties gida stāstījumu, bet galvenokārt līdzdarbojoties.

Ko tu gribētu teikt muzeja atbalstītājiem, no kuriem daudzi ir ar īpašu ziedojumu atbalstījuši tieši OM Izglītības nodaļas darbu?

Jāsaka milzīgs PALDIES mūsu muzeja atbalstītājiem, jo, pateicoties ziedojumiem, kas paredzēti īpaši Izglītības nodaļai, varam samaksāt skolēniem daļēju ceļa naudu uz muzeju, kā arī darīt daudzus citus noderīgus darbus.

Īpašais PALDIES par pēdējā laikā ziedoto naudu Minsteres Latviešu ģimnāzijas bijušo skolēnu un draugu biedrībai, Daugavas Vanagu Linkolnas un Floridas nodaļām, Daugavas Vanadzēm ASV un Līgai Nuterei, Zigfrīdam Zadvinskim no Grand Rapids un visiem citiem, to skaitā anonīmajiem ziedotājiem. Paldies, ka jums rūp Latvijas jauniešu izglītība un patriotisms, ar jūsu palīdzību mēs spējam to tikai vairot! //

“Our mission is not just to teach students, but to help them understand - to teach themselves”

Inguna Role, Head of the ED since 2010, has a masters degree in history from the University of Latvia and more than 20 years experience working with students. She started work as a teacher at Druvas High School in Saldus District. Later, Inguna combined teaching with work at the Museum of Occupation.

Please tell me about the ED. What do you do in a normal day?

The Department consists of three staff members and seven guides, who are often asked to perform other duties. My responsibility is to coordinate the work of the ED - to prepare instructional materials, organize teacher seminars, participate in various projects, as well as oversee school visits to the Museum, and to select and train new guides so that everything runs as effectively and efficiently as possible. We are accredited as an educational institution and teachers greatly value our instructional materials and seminars. I am proud of the work that we do. I recommend looking at Agnese Skara's work on the OM website www.okupacijasmuzejs.lv under "Schools". Especially effective—to my mind—are the four short films about life in occupied Latvia. The films are accompanied by instructional materials, so they can be used by schools outside Latvia as well. We are always looking for new ways of working with young people and inspiring interest in Latvian history. That is why we organize events and activities specifically for them.

What does this work mean for you personally?

Ņujorkas Daugavas Vanadžu priekšniece Marija Lidija Mahere (attēlā no labās) viesojās muzejā 2014. gada septembrī, lai pastāstītu par Latvijas skolēnu atbalstam veltītu sarīkojumu Ņujorkas Daugavas Vanagu namā / Marija Lidija Maher (on the right) Head of the New York Women's Auxiliary of Daugavas Vanagi visited the OM in September 2014, to describe an event held by the organization for the benefit of the Education Department's program for schools

For me, it means having to learn a lot. My colleagues as well as the guides are all young and therefore, my professional experience and their new approach and ideas are a good combination. The guides have studied outside Latvia, had internships at various international institutions, and I learn a lot from them as well as from my students.

Many young people have gained their first work experience at the Museum. How do you select and train the guides?

The first requirement is fluency in a foreign language because the guided tours are often conducted in English, German or Russian. Equally important is their understanding of and ability to communicate the history of the 20th century. Only a few of our guides are history students. Many are studying other subjects at the Academy of Culture and at the University of Latvia. Therefore, we train new guides in content but also

in methodology because they lead student groups in the Museum as well. We organize visits to other museums for them, seminars, and invite speakers to discuss communication skills, etiquette, and the psychology of working with various types of groups.

What motivates young people to choose to work at the Museum of Occupation?

The Museum is highly respected. Working here is a challenge for young people. They gain a deeper understanding of the history of the 20th century. They also improve their language skills because they have to apply them here in a real life setting. Our guides come not only from Latvia but also from Ukraine, Great Britain. Important for them is the fact that we help them coordinate their work at the Museum with their studies.

Today the Museum is still in the long process of transition - between

the old and new building. It has been in temporary quarters for several years. How have you managed to carry out your mission these past five years?

Working here in the former American Embassy building has been quite different. The permanent exhibition in Strelnieka Square had many large images and objects that intrigued school students and awakened their interest. Here, the temporary exhibit is flat, without large key images and few concrete objects—and not enough space. We did gain new interactive objects that were created for the new exhibition— that is a plus. But it was very difficult in the beginning. We adapted existing school activities and created new ones to take advantage of our present location across from Bastejkalns and the former Ministry of the Interior – places where the events of 1991 [that led to Latvia reclaiming its independence] took place.

>

To reach as many young people as possible, we visit schools, other museums and libraries to engage our participants in active learning. Museum guides travel to various parts of Latvia to teach about the occupation of Latvia, deportation [to Siberia] and the fate of Latvian soldiers in WWII. We have traveling exhibits that include suggestions on how to use the materials so that teachers can work with students on their own.

Parallel to heading the ED you teach at Druvas High School one day a week. What is your assessment of the students' knowledge and understanding of recent history?

First I'd like to say that my work at the museum and at the school is interconnected and complementary. Some students have an incomplete knowledge of history because from elementary school to the 9th grade they have a very full load and only two hours a week of history. Students have so much to learn that history is not their primary focus. The confusion in elementary students' heads is due to the way history is taught: one hour a week is devoted to the history of Latvia and the second, to world history. In middle school, when the students are more mature, their interest in history is stronger. It would be even better, I think, if there would be a compulsory exam in the history of Latvia for graduation from high school. That would be very valuable for every citizen of Latvia, every patriotic person. Working in a school, I see what both teachers and students need. Working in the Museum, this knowledge helps me organize teacher seminars and create activities for schools.

Every summer, young people with American Latvian Association (ALA)

scholarships work at the Museum. What do you think of this program? Why do you think that it is important for these young people to come to Latvia and work specifically in the Museum?

The scholarship allows students to choose from a large number of places. I'm glad that every year there is a young person who chooses to work in our Museum. Some are motivated by a personal connection to the Museum. Last summer Kaija Staško, Dagnija Staško's granddaughter worked in the museum. [Dagnija Staško founded the Museum education program.] But even before ALA started providing support, students found funding to come to work in the museum.

If you compare young Latvians and young American Latvians in regard to their attitude toward the history of Latvia, would you say that it is similar or different?

Of course, American Latvians speak a little differently, and, as they admit themselves, their knowledge of Latvia's history, especially the Soviet occupation, is incomplete. That is something foreign for them. Being in Latvia, they have the chance to better understand this period because it was directly experienced here. American young people are also not very familiar with European history, but they very much want to work and to learn. They are confident, have no complexes. It is our responsibility to guide them. They are a wonderful addition to our team.

The Museum hopes that in a few years it will be possible to move back to our permanent home in the Old Town of Riga on Strelnieka Square. Do you have a vision of how your work will

continue there? There will be a new generation of students and perhaps also teachers. Have you thought about new methods of teaching history?

Remembering how we worked with the old exhibition and seeing how the new exhibition is coming to life, I do have some idea, but of course it will be clear only when we are there. It is certain that we will use new methods. All activities must be interactive and use a variety of resources – objects, images, video clips. Students, especially younger ones are not willing to sit and listen to lectures. We have to think about how they can work actively in the Museum. Active participation is the key to learning.

In conclusion, I'd like to ask if there is something that you would like to say to Museum supporters, many of whom have donated specifically to the Education Department?

A very sincere THANK YOU to our Museum supporters. Because of their donations, we can pay part of the travel costs for school classes to visit the museum and also carry out valuable projects. An especially sincere THANK YOU for the recent donation from alumni of the Latvian High School in Münster, Germany, to Daugavas Vanagi in Lincoln, Nebraska and in Florida, the Women's Auxiliary of Daugavas Vanagi in the US, to Līga Nutere, to Dr. Zigfrīds Zadvinskis in Grand Rapids, Michigan -- to all, including the anonymous donors. We thank you for your concern for the education and patriotism of Latvian youth. With your help we can only increase it. //

Inese Jansone,
OM sabiedrisko attiecību vadītāja /
Head of Public Relations

Madonas novada skolēni par muzeja apmeklējumu

Madonas novada Liezēres pamatskolas 6.–9. klašu skolēni 29. oktobrī piedalījās OM nodarbībā "Kā pēta

vēsturi?". Gids izzināja un saprotamā diskusijas veidā iepazīstināja bērnus ar vēstures pētišanas avotu veidiem, tam sekoja praktiski uzdevumi. Pēc nodarbības skolēni izteica savas pār-

domas. Piemēram, ja vēlas izveidot muzeju par senām lietām, to informācijas pareizība ir jāpārbauda vairākos avotos; ka muzeja materiāliem ir jābūt dažādiem: rakstiskiem, mutvārdu,

vizuāliem un lietiskiem. Piemēram, Ivis bija pārsteigts par to, ka izvesto cilvēku ceļš uz Sibīriju ilga vairākas nedēļas. Maija bija pārsteigta, ka daži cilvēki, braucot pa ceļam uz Sibīriju pa logu izmeta vēstulītes saviem radniekiem. Radnieki tās atrada un tādā veidā uzzināja, kā viņiem klājas. Dāvis savukārt uzzināja, ka cilvēki Sibīrijas izsūtījumā jutās kā vergi. Viņu īpaši pārsteidza fakts, ka cilvēks savu zelta gredzenu iemainīja pret spaini kartupeļu, lai varētu paēst, izdzīvot. Sandis bija pārsteigts par to, ka labam vēsturniekam ir jāzina ne tikai sava dzimtā valoda, bet arī vācu un krievu valoda.

Pateicamies par uzņemšanu un šāda veida iespēju – pabūt muzejā, kurš vēl atmaksā ceļa izdevumus! Attālām lauku skolām tas ir milzīgs atbalsts un vērtīgs sajūtu ieguvums. Paldies arī par sagatavoto nodarbību; tā ir ekskluzīva iespēja, ka izglītojamie var mācīties vēsturi ne tikai ierasti – skolas solā –, bet tieši muzeja aurā, tās vidē! //

School students from Madona reflect on their visit to the Museum of Occupation

On October 29, students in grades 6-9 from Liezēres Elementary School in Madona District participated in the project, "How do we research history?" The guide's clear, interactive presentation informed students about the various resources for researching history. Later, the students reflected on what they had learned. For example, that you have to check the accuracy of information using various sources; that museum artifacts take various forms: written, oral, visual and factual.

One of our students, Ivis, was surprised that the deportation of people to Siberia took many weeks. Maija was surprised that on the long way to Siberia some people threw notes to their relatives from the windows. Relatives found those notes and learned what had become of their deported family members. Dāvis learned that people deport-

ed to Siberia felt like slaves. Students were especially surprised that a person exchanged his gold ring for a bucket of potatoes.

Sandis learned that [to research the history of Latvia] a good historian needs to have a command not only of his native language but also of German and Russian.

A sincere thank-you for this opportunity – to be in the Museum and to have part of our travel costs covered! For schools in the distant countryside this is invaluable. Thank you also for the "hands-on" activities. It was a unique experience for our students to study history not in the classroom as usual, but in the historical environment and aura of the Museum! //

Vija Puriča un Regīna Paegle,
Liezēres pamatskolas 6.–9. klašu
audzinātājas /
Vija Puriča and Regīna Paegle,
Liezēres Elementary School
teachers for grades six to nine.

Grobiņas sākumskolas skolotājas atsauksmes

Šajā mācību gadā Grobiņas sākumskolas 6. klases sāka apgūt pasaules un Latvijas vēsturi, tieši tāpēc izvēlējāmies muzeja piedāvāto nodarbību "Kā pēta vēsturi?".

Lai veiktu mājas darbu pirms muzeja apmeklējuma, skolēniem radās iemesls uzkāpt māju bēniņos, izpētīt vectēva darbnīcu, ieskatīties vecmāmiņas drēbju skapī. Bērni uz skolu atnesa seģenes, lakatus, veļas dēļus, kaltus, īlenus, senas monētas, kokli un citas lietas. Kopīgi noklausījāmies stāstu, kur šīs lietas mājās atradušas un cik ilgi kalpojušas.

Tas ļoti labi sasaucās ar nodarbību Okupācijas muzejā. Tur skolēni aktīvi darbojās, un viņiem nebija sveša tēma par latviešu izvešanu uz Sibīriju. Darbs grupās, pētot senus sadzīves priekšmetus, pētot tālo Sibīrijas ceļu un ieklausoties izsūtīto stāstījumā do-

kumentālajā filmā, aizrāva visu klasi. Ļoti būtiski, ka mums tika apmaksāta puse ceļa naudas, jo tik lēti uz Rīgu nekad nav nācies aizbraukt. Izdevās arī apskatīt Vecrīgu. Citam tas bija pirmais apzinātais ceļojums pa Rīgu. //

Reflections from Grobiņa Elementary School

This school year Grobiņa Elementary School 6th grade students began study of world and Latvian history, and that is the reason why we chose to participate in the Museum activity, "How do we research history?"

To fulfill their homework assignment before the visit, students went up into attics, studied grandfathers' workshops, and looked into grandmothers' clothes closets. Children brought blanket, scarves, old work instruments, old currency, traditional musical instruments

and other objects to school. Together, we listened to the stories associated with the objects they had discovered.

This activity was echoed in the activities in the Museum. There, students participated actively. The topic of deportation to Siberia was not new to them. Student groups studied the old-fashioned everyday objects, learned about the long road to Siberia, and listened to first-person accounts of deported persons in a documentary film. The whole class was fascinated. The experience was only possible because half of our travel costs were covered. We could never have come to Riga so inexpensively. We managed to also visit the Old Town. For many children, that was their first trip to Riga. //

Anita Elere,
Grobiņas sākumskolas 6.b klases
audzinātāja / Grobina Elementary
School teacher for class 6 B

Muzejs izglīto arī skolotājus un piedāvā mācību materiālus

Izglītības nodaļa izglīto ne tikai skolēnus, bet rūpējas arī par vēstures, sociālo zinību un politikas skolotāju tālākizglītību. Pēdējos gados kursus apmeklē ap 100 skolotāju gadā. Šī gada panākums ir tāds, ka ir atjaunots Latvijas Izglītības un zinātnes ministrijā reģistrētas izglītības iestādes statuss. Tas nozīmē, ka IN izstrādātās skolotāju kursu programmas ir atbilstošas ministrijas prasībām un skolotāji pēc kursu apmeklēšanas saņem apliecības, kas viņiem ir ārkārtīgi būtiskas. Likumdošana Latvijā noteic, ka skolotājiem noteiktā laika posmā ir jāpildina veido savas zināšanas, un kursu apliecība ir viens no veidiem, kā to apliecināt.

Pēdējos gados esam rīkojuši seminārus "Pretrunīgā vēsture", "Latviju atstājot. Izceļošana. Bēgšana. Izsūtīšana" un "Dzīve LPSR". Tāpat skolām piedāvājam mācību materiālus, kurus skolotāji var izmantot mācību stundās un ieteikt skolēniem patstāvīgai mācību vielas apguvei. Mācību materiāli pieejami muzeja interneta vietnes www.okupacijasmuzejs.lv Skolu sadaļā. //

The Museum also educates teachers and offers instructional materials

The Education Department educates not only students, but also is concerned

Muzeja vēsturniece Aija Ventaskraste iepazīstina skolotāju semināra dalībniekus ar multimediju "Latvieši Eiropā 1944–1991". Šis objekts būs apskatāms arī jaunajā OM ekspozīcijā Nākotnes Namā / OM historian Aija Ventaskraste introduces participants of a teacher seminar to the multimedia exhibit "Latvians in Europe, 1944–1991." This exhibit will be part of the new exhibition in the OM

with the continuing education of history, social science and political science teachers. Approximately 100 teachers participate in these courses each year. Their success has led to the recertification of the OM as an educational institution. This means that teachers receive continuing education credit for partici-

pating in our programs. This is vitally important since it is required for teachers in Latvia to continue their education, and we offer one means to do so.

Materials from these seminars can be accessed under SKOLA (in Latvian) or SCHOOL (in ENGLISH) on the Museum website. //

Dāvinātāji 2017. gada pirmajā pusē

Donors of documents, photos and artifacts from January 1 to June 30, 2017

Dokumentus, fotogrāfijas un priekšmetus muzeja krājumam dāvinājuši Latvijas iedzīvotāji: **Līga Krišjāne** (Mārupe), **Marija Berga** (Jelgava), **Laimonis Ķuda** (Jūrmala), **Silvija Pilvere** (Rīga), **Vita Sprodžēna** (Rīga), **Maija Čālite** (Rīga), **Mārcis Broža** (Rīga), **Regīna Renhofa** (Rīga), **Rudīte Bēr-**

ziņa, Olga Sproģe (Ventspils), **Māris Blanks** (Rīga), **Ingrīda Meierovica** (Rīga), **Gunārs Armans** (Rīga), **Dzintra Lezdiņa** (Valmiera), **Aida Gulbe** (Rīga), **Lidija Andersone** (Saldus), **Lidija Lasmane-Doroņina** (Rīga), **Māris Locs** (Rīga), **Gints Zands** (Rīga), **Zane Apsīte** (Rīga), **Eižens Valpēters** (Rīga), **Mirdza Lazdiņa** (Rūjiena), **Līga Biezā** (Rīga),

Zane Birka (Rīga), **Astrīda Peka-Skulme** (Rīga), **Inguna Gūtmane** (Mārupe), **Mārtiņš Vesperis** (Rīga), **Gundega Vētra** (Rīga), **Alda Mastiņa** (Aizkraukle), **Jānis Milzarājs** (Rīga).

Aleksandrs Gārša (Austrālija), **Juris Augusts**, **Ena Neparts**, **Dace Ķezbers** (ASV); **Paul (Pavels) Maurer** (Izraēla), **Inese Auziņa Smith** (Lielbritānija). //

Jaunieguvumi

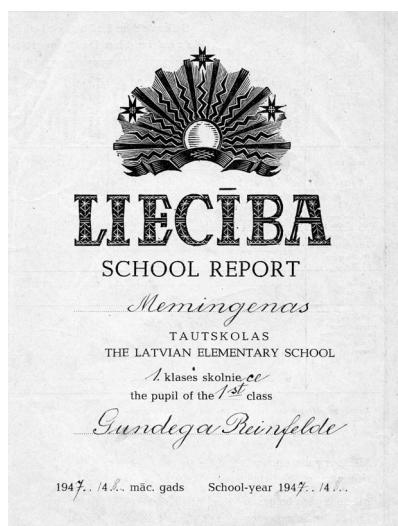
New acquisitions

Sagatavojusi Taiga Kokneviča,
Okupācijas muzeja galvenā krājuma glabātāja /
Head of the OM Collection

Skolnieks Modris Kļaviņš (1939), ceļot Soldatkas (Omskas apgabals) skolas jauno ēku 1956. gadā. Fotografējis 1949. gada 25. martā no Bauskas apriņķa Vecsaules pagasta deportētais **Edmunds Tardenaks** ar nometinājuma vietā iegādātu fotoaparātu. E. Tardenaks 1950. gadā nometinājuma vietā beidza vidusskolu un sāka strādāt par skolotāju Omskas apgabala Soldatkas vidusskolā.

Modris Kļaviņš (1939) helping construct a new school building in Soldatka in Omsk District, Siberia in 1956. Photographed by **Edmunds Tardenaks**, deported from Vecsaule on March 25, 1949, with his newly acquired camera. Tardenaks finished high school in 1950 and began to work as a teacher in Soldatka.

Gundegas Micheles dāvinātā liecība, ko izsniegusi Memingenas tautskola Vācijā 1. klases skolniecei Gundegai Reinfeldei par 1947./1948. mācību gadu.

Report card issued to refugee student Gundega Reinfeld for the 1947/48 academic year in Memmingen, Germany. Donated by **Gundega Michel**.

Aldas Pakalnes dāvinātā lellīte, izgatavota no briežādas un krāsaina auduma strēmelītēm. Nometinājuma laikā lellīti kā dāvanu no vietējiem ņencu bērniem saņēma skolotāja Irēna Dumpe. Viņa deportēta no Rīgas 1941. gada 14. jūnijā, nometināta Krasnojarskas novada Kanskas rajonā aiz Polārā loka.

Doll made of deerskin and strips of colored cloth, given to teacher Irēna Dumpe by local children. Irēna Dumpe was deported from Rīga on June 14, 1941, to Kanska, beyond the Polar Circle. Donated by **Alda Pakalne**.

Latvijas Okupācijas muzeja krājumā ir vairāk nekā 60 000 glabāšanas vienību. Daļa no tām – priekšmeti, fotogrāfijas un dokumenti – ir liecības par skolu, skolēniem un skolotājiem 20. gadsimta 40.–50. gados latviešu nometinājuma vietās un mītnes zemēs, jo deportācijām un bēgļu gaitām bija pakļauti daudzi tūkstoši bērnu. / The Museum Collection contains more than 60,000 items. These include objects, photographs and documents that reflect the fate of schools, students and teachers in the 1940s and '50s since thousands of children were deported to Siberia or fled as refugees.

Muzejs izdevis piemiņas vietu ceļvedi

Okupācijas muzejs izdevis "Piemiņas vietu ceļvedi pa Rīgu un Rīgas apkārtni. Latvija un tās iedzīvotāji cīnījās par savu valsti un pretestība okupācijas varām, 1918–1991".

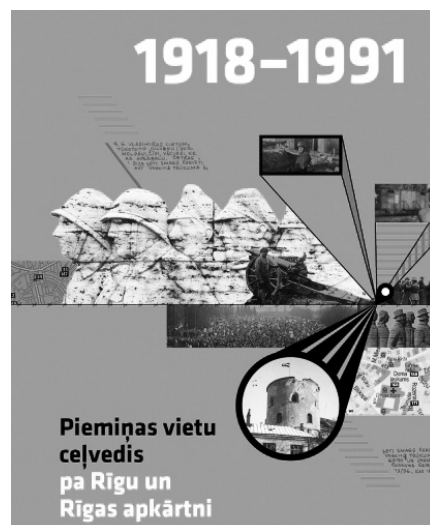
Grāmatas autori ir mākslas zinātniece Kristīne Čakstiņa un vēsturnieks, mākslas zinātnieks Rihards Pētersons. Grāmatā apkopots ap 200 objektu. Līdzās ielām un laukumiem ceļveža objekti atrodami arī lielākajās Rīgas kapsētās. Ceļvedi var iegādāties muzeja grāmatu veikalā vai sazinoties ar grāmatu veikala vadītāju Edīti Uztiču eu@omf.lv.

Līdzās tekstam latviešu valodā lasāms arī angļu valodas tulkojums.

Grāmatas cena – 20 EUR. //

The Museum of Occupation publishes a guide to commemorative places and objects

The OM has published *A Guide to Memorial Sites in Rīga and the Rīga Vicinity: Latvia and its People in the Battle for their Nation and Opposing the Forces of Occupation, 1918-1991*. Art historian Kristīne Čakstiņa and historian and art historian, Rihards Pētersons, identify 200 objects in streets, squares, and Rīgas historical cemeteries. (Latvian and English. In the OM bookstore or contact Edite Utica, eu@omf.lv, 20 Euro.) //

Muzejs cels pieminekli leģionāriem Zedelgemā, ir saņemti pirmie ziedojumi

Latvijas Okupācijas muzejs kopā ar Beļģijas pilsētu Zedelgemu pašvaldību ir apņēmis izveidot latviešu leģionāriem veltītu "Pieminekli brīvībai", kas Zedelgemes kara gūstekņu nometnē 1945./46. gada ziemā nezaudēja ticību Latvijas dzīvībai un brīvībai. Piemiņas zīmi uzstādīs 2018. gada oktobrī. Tā būs pirmā piemiņas zīme latviešu leģionāriem ārpus kapsētām. Piemineklis atradīsies jaunā Zedelgemes rajonā, laukumā, kam dots nosaukums "Brivibaplein" – Brīvības laukums.

Projekta izmaksas – 100 000 EUR – muzejs un Zedelgemes pilsētas pašvaldība dalīs uz pusēm. Muzejs šim nolūkam vāc ziedojumus un pirmos jau ir saņēmis. Pašlaik projekta ziedotāji ir Vilnis un Maija Strelnieki, Līga un Wolfhart Schubachs, Valters Nollendorfs un Aija Ebdena, Daugavas Vanagu zemes valde Kanādā, Maija Sinka un Inese Birzniece. Muzejs sirsnīgi lūdz atbalstīt arī šo projektu!

2017. gada vasarā Latvijas Okupācijas muzejs un Zedelgemes pilsēta izsludināja konkursu Latviešu tēlniekiem. Konkursa noteikumi paredzēja, ka "Pieminekļa brīvībai" dizainā jāiekļauj jēdziens "brīvība" tās simboliskajā nozīmē. Piemineklim jāatgādina par latviešu un citu Baltijas karagūstekņu atrašanos Zedelgemes britu kontrolētajā karagūstekņu nometnē 1945./46. gada ziemā. Viņi bija spiesti karot savas valsts neatkarībai naidīgas, svešas varas – nacistiskās Vācijas – pusē pret otru naidīgu, svešu varu – Padomju Savienību. Cerot uz sapratni un palīdzību, 25 000 latviešu karavīru Otrā pasaules kara beigās padevās Rietumu sabiedrotajiem un 11 727 no viņiem nonāca britu gūstā Zedelgemā. Esot nebrīv, latviešu karavīri tomēr uzturēja ideju par Latvijas valsts brīvību. Viņi izgatavoja Brīvības pieminekļa atveidu, lai pie tā 1945. gada 18. novembrī atzīmētu Latvijas neatkarības 27. gadadienu. Decembrī latviešu gūstekņi nodibināja labdarības organizāciju Daugavas Vanagi, kas Latvijas brīvības domu uz-

turēja visus garos gadus, kamēr Latviju bija okupējusi un pārvaldīja Padomju Savienība. Latviešu karavīri Zedelgemā atguva personīgo brīvību 1946. gada maijā, bet daudzi no toreizējiem karagūstekņiem dzimtenes atbrīvošanos 1991. gadā nesagaidīja.

Tēlniecības konkursā par pieminekļa metu piedalījās pieci tēlnieki: Aigars Bikše, Ojārs Feldbergs, Kristaps Gulbis, Pauls Jaunzems un Ģebls Panteļejevs. Iesniegtos metus izvērtēja Latvijas un Beļģijas kopējā žūrijas komisija. Tā par labāko atzina Kristapa Gulbja piedāvāto metu "LATVIJAS STĀVSTROPS". Autors par savu piedāvājumu saka: "Zedelgemes nometnē bija gandrīz 12 000 latviešu karavīru. To skaits ir līdzvērtīgs bišu skaitam stropā. Mana ideja ir pieminekli apvienot kopējās eiropēiskās vispārcilvēciskās vērtības un visiem eiropiešiem saprotamu simbolu valodu ar tikai Latvijai īpašo un vizuāli raksturīgo. Latvijas bišu saime Flandrijas zemē. Bišu saime ir tauta. Strops ir viņu valsts. Ar savu armiju, ar liku-

Konkursa "Piemineklis brīvībai" uzvarētājs tēlnieks Kristaps Gulbis ar pieminekļa "LATVIJAS STĀVSTROPS" vizualizāciju / Kristaps Gulbis, with a model of his winning entry, "Latvia's Beehive," as a symbol of the persistence of the wish for freedom

miem un kārtību. Bites ir miermīlīgas – tās pašas nevienam neuzbrūk. Tās aizstāv, cīnās un mirst par savu stropu, saimi, BRĪVĪBU." //

The Museum is building a memorial to the Latvian soldiers held as prisoners of war in Zedelgem, Belgium – the first donations have been made

The town of Zedelgem, Belgium, in cooperation with the Museum of

the Occupation of Latvia, will erect a "Monument to Freedom" in memory of the Latvian soldiers held there as prisoners of war at the end of WWII. The monument will stand on the newly constructed *Brivibaplein* – "Freedom Square" located about three kilometers from the former prisoner of war camp. The town will also open the surviving barracks of the camp as a museum.

The cost of the project is 100 000 Euro with the Museum and the town of Zedelgem each paying half. The first donations to this project have come from

Vilnis and Maija Strēlnieks, Līga and Wolfhart Schubach, Valter Nollendorfs and Aija Ebdena, the *Daugavas Vanagi* organization of Canada, Maija Sinka and Inese Birzniece. The Museum sincerely invites others to support this project.

The idea for the "Monument to Freedom" was to express freedom in its symbolic sense; its context, however, is the historical event. Latvian soldiers were conscripted to fight on the side of one of Latvia's enemies, Nazi Germany, against another, the USSR. About a half of the soldiers who voluntarily surrendered >

to the Western Allies, 11,727, were held in the POW Camp in Zedelgem in the winter of 1945/46. The soldiers celebrated Latvia's 27th Independence Day on the 18th of November gathered around a hand-made model of the Freedom Monument in Riga. In December, the prisoners founded the Latvian welfare organization, *Daugavas Vanagi*, which did not give up hope for Latvia's freedom during the 50 years of its occupation. The prisoners regained their freedom in May, 1946, but many did not live to experi-

ence Latvia's regaining its freedom in 1991.

In order to find the best design for the memorial a closed competition was held among five well-known Latvian sculptors. On September 16, 2017, a jury composed of both Belgians and Latvians chose the winner, Kristaps Gulbis, for "Latvian Beehive."

The author describes his vision: "My idea is to unite in this monument the common European values and symbolic language understood by all Europeans

with something visually characteristic specifically of Latvia. The Latvian bee colony in Flanders. The bee colony is a nation. The hive is their state. With its own army, laws and order. Bees are peaceful – they do not attack. They defend, fight and die for their hive, colony and FREEDOM." //

Līga Strazda,
muzeja direktora vietniece
attīstības jautājumos / Deputy
Director for Development

Māsas Dzidra Ozoliņa un Rasma Ķemme atstāj dāsnu novēlējumu muzeja darbam

Muzeja darbu ar dāsniem testamenta novēlējumiem atbalstījušas māsas Dzidra Ozoliņa un Rasma Ķemme. Viņu vārdi paliks ar ziedojumu pieminēto personu sarakstā tik ilgi, cik vien darbosies Latvijas Okupācijas muzejs.

2015. gadā muzejs saņēma 160 000 dolāru ziedojumu, ko Dzidra Ozoliņa veltīja savas māsas Rasma Ķemmes piemiņai. Tas tolaik bija lielākais vienreizējais privātais ziedojums. Tagad mūžībā aizgājusi arī Dzidra Ozoliņa un muzejs no viņas novēlējuma testamentā saņēmis vēl 272 369 dolārus.

Silvija Rūtenberga, muzeja pārstāve ASV, 2015. gadā pierakstīja māsu dzīves stāstu. Viņas uzauga lauku saimniecībā Rembates pagastā netālu no Lielvārdes. Dzidra stāstīja: "Vecāki bija strādīgi, kārtīgi, it īpaši tēvs. Nekā mums netrūka. 1935. gadā tēvs nomira." 1944. gadā māte izlēma, ka ar meitām nevēlas dzīvot krievu pakļautībā, un pievienojās bēgļu straumei uz Vāciju. Bēgļu gaitas tika pārdzīvotas bez īpašām briesmām, badu nav cietušas. Vācijā patvērās Ansbahā, kur viņas atrada darbu slimnīcā. Kad sākās bēgļu izceļošana, māte uzskatīja, ka jābrauc uz Ameriku. 1950. gadā viņas nonāca Sakramento Kalifornijā. Darba iespējas bija ierobežotas, un, sekojot Rasmai, māte un Dzidra nonāca Čikāgā. Tur 1952. gadā Dzidra apprecējās ar

Elmāru Ozoliņu. Visi strādāja darbus, kādus vien varēja dabūt, dzīvoja taupīgi. Bija jāatmaksā bēgļu aprūpes organizācijai ceļa nauda braucienam uz Ameriku. Ar laiku labklājība vairojās. Dzīvi bagātināja latviešu sabiedrība. Katrā mājā, kur viņi dzīvoja, bija skaisti iekopti dārzi ar ziedošiem krūmiem un puķu bagātība. Dzīvi Dzidra pavadīja saskanīgā kopībā ar māsu Rasmu Ķemmi. "Esmu pateicīga, ka nepiedzīvojam komunismu Latvijā. Izbraucām un te labi dzīvojām, tomēr sirds man un mātai vienmēr piederēja Latvijai. Latviešu tauta ir laba tauta, to saku aiz mīlestības pret Latviju. Es te nekad neiedzīvojos, nejutos mājās." //

Sisters Dzidra Ozoliņa and Rasma Ķemme make a generous bequest to the Museum

In October 1950, the Museum received a donation of \$160, 000 from Dzidra Ozolina in memory of her sister Rasma. At the time, it was the largest donation from an individual that the Museum had received. Shortly thereafter, as part of Dzidra Ozoliņa's own will and testament, the Museum received an additional \$272, 369.

Silvija Rutenbergs, secretary of the Occupation Museum Support Group (OMFA), had contacted Dzidra before her death and recorded her life story. The

sisters grew up in "Sietiņi" in Rembates District not far from Lielvārde. Dzidra remembered, "My parents were hard-working, honest – especially my father. He was a very good man. We lacked nothing. I liked working in the fields. In 1935, my father died and my mother continued running the farm." Then came [the events of] 1940, of 1944. Their mother decided that she did not want her daughters to live under the Russians and they joined the stream of refugees to Germany. Their life as refugees was relatively uneventful. They did not starve. In Germany, they found refuge in Ansbach, where they worked in the local hospital. When the refugee emigration movement began, their mother decided that they should go to America. In 1950, they arrived in Sacramento, California. Employment opportunities there were limited and Dzidra and her mother followed Rasma to settle in Chicago. In 1952, Dzidra married Elmars Ozoliņš. They worked at whatever jobs they could find, lived frugally. First, they had to repay the Refugee Resettlement Authority for the cost of the trip to the USA. With time, they became more prosperous. Life was enriched by participation in the Chicago Latvian community. This was especially important for Dzidra's husband. Every house in which they lived had an abundance of flowers in a well-kept garden. The two sisters shared a warm friendship throughout their lives. Dzidra said,

"I am grateful that we did not experience communism in Latvia. We left, and lived well here, but my heart, and my sister's heart, has always belonged to Latvia. I

never felt truly at home here."

Their names will remain on the list of persons memorialized through donations as long as the Museum will stand. //

Līga Strazda,
OM direktora vietniece attīstības
jautājumos / Deputy Director for
Development

Muzeja atbalstītāji – ne tikai latvieši

Latvijas Okupācijas muzeja pastāvēšana ir un būs atkarīga no muzeja atbalstītājiem. Atbalstītāji nodrošina muzeju ar naudas ziedojumiem, tajā skaitā testamentāriem novēlējumiem, un personīgi dāvina priekšmetus, kuri gandrīz vienmēr ir cieši saistīti ar viņu ģimeņu piedzīvotām traģēdijām un ciešanām trīs okupāciju laikos. Muzejā jau ir uzkrāts vairāk par 2000 videoliecībām.

Taču vēl ir ziedotāji, kuri atbalsta muzeju bez maksas, ziedojot savu darbu. Viens no viņiem ir Wayne "Chuck" Muscarello no Hjustonas Teksasā. Es pazīstu viņu jau 40 gadus kopš laika, kad pieņēmu viņu darbā savā nodaļā lielā uzņēmumā Čikāgā. Nodaļa, kurā mēs strādājām, bija atbildīga par 30 miljonus dolāru vērtiem projektiem katru gadu. Mums bija ļoti spējīga un zināšanās spēcīga komanda. Nekompetentas personas nemaz nevarētu šādu atbildību uzņemties, kā arī izturēt nemitigās, garās darba virsstundas. Tomēr atradām laiku, lai papildinātu savas zināšanas ātri augošā datoru laikmetā, apmeklējot kursus, sanāksmes un seminārus.

Pēc vairākiem gadiem Chuck aizgāja uz citu firmu. Vēlāk viņš strādāja vairākos lielos uzņēmumos un papildus ieguva vairākus diplomus un speciālista pakāpes informācijas tehnoloģijās. Mēs turpinājām uzturēt sakarus, jo bijām ne tikai seni darba biedri, bet arī labi draugi.

Kad 2004. gadā Latvijas Okupācijas muzejs sāka lūgt ziedojumus Nākotnes Namam, bija nepieciešams cieši izsekot mērķu ziedojumiem. Tie ir ziedojumi, ar kuriem ziedotājs ir izvēlējies segt kādas ekspozīcijas, krātuves, bibliotēkas, biroja vai cita objekta iekārtošanas izdevumus. Es vēlējos radīt Nākotnes Nama inventāra datubāzi, kurā būtu visa vajadzīgā informācija

par objektiem, kā arī par ziedotājiem, lai pie attiecīgiem objektiem varētu pievienot ziedotāju vārdu plāksnītes. Bija vajadzīgi arī dažādi pārskati. Kad projekts kļuva sarežģīts, lūdzu Chuck palīdzību, kuru viņš neatteica.

Drīz saņēmu jauno Nākotnes Nama inventāra datubāzi no Chuck, kā arī klāstu ar pārskatiem, kurus varu izvēlēties pēc vajadzības. Kopš tā laika šajā datubāzē ievadu Nākotnes Nama mērķa objekta ziedojumu datus un turpināju to darīt, līdz ziedojumi būs saņemti visai jaunajai ekspozīcijai un visām telpām un līdz Nākotnes Nams būs pilnībā iekārtots.

Divas reizes gadā muzejs ziedotājiem izsūta apkārtrakstu. Redzot, kā pieaug e-pasta lietošana, man radās doma izveidot e-pasta izsūtīšanas sistēmu. Izsūtīt elektroniski apkārtrakstu, varētu rasties jauni ziedotāji un muzeja apmeklētāji, kā arī tālāk izplatītos informācija par muzeja esamību. E-pasta adreses ņēmu no visām pasaules malām. Sākumā ievadiju katru adresi katram apkārtraksta sūtījumam atsevišķi, bet tas prasīja ļoti daudz laika, it sevišķi, kad saņēmēju apjoms turpināja augt. Lai atrisinātu šo problēmu, lūdzu atkal Chuck palīdzību, un viņš sagatavoja attiecīgu programmu, ar kuras palīdzību varu sūtīt lielus sūtījumus. Chuck bez maksas sniegtā palīdzība muzejam nozīmē ļoti daudz, jo mēs izsūtām informāciju par sevi ļoti daudziem cilvēkiem.

Vēlreiz, Chuck, liels paldies tev par tavu lielo atbalstu Latvijas Okupācijas muzejam! //

Museum supporters – not only Latvians

Latvia's Museum of Occupation has been and will continue to be dependent for its existence on supporters of the

Museum. Donors ensure the survival of the Museum through financial support; they donate personal objects, that are often related to the tragedy and suffering their family has experienced.

There are also people who support the museum by donating their time and expertise. One of these is Wayne "Chuck" Muscarello from Houston, Texas. I have known him for 40 years, since I hired him to work in my department in a large firm in Chicago. We had a very competent and hardworking team that continually updated their expertise in computer technology. After Chuck left to work for another firm, we continued to be good friends.

In 2004, the museum started a campaign for donations for the expansion and renovation of the museum. When the challenge of tracking donations, donors and memorialized objects became too complicated, I turned to Chuck and soon received a database with all the relevant information. I will continue to use this database until the new exhibit is completely funded and the new construction completed.

Twice a year, the OM publishes a newsletter to inform the public about the work of the museum. I wanted to use the internet to reach new donors. Again, I turned to Chuck. He came to my rescue with a database for mass mailing and now, thanks to his donation of time and expertise, the museum can reach many people in many countries.

(The recent floods in Houston did surround Chuck's family in their home, but fortunately did not cause significant damage.) Thank you, Chuck, for your generous support of the Occupation Museum. //

Ivars Švānfelds,
OM Nākotnes Nama datubāzes
administrators / OM Database
Administrator

Ar ziedojumiem PIEMINĒTI

no 2017. gada 1. janvāra līdz 2017. gada 30. jūnijam

Donations made from January 1 to June 30, 2017, in memory of a specific person

* ziedojumi Nākotnes Namam
* for the new exhibition

14. JŪNIJS – AUD 1000,- Daugavas Vanagu Adelaides nodaļa*; Gunta Rudzīte; 500,- Adelaides Daugavas Vanadzies*; 150,- Kanberas Latv. ev. lut. draudze; USD 1746,- St. Petersburgas Latv. ev. lut. draudze; 250,- Indianapolis Latv. ev. lut. draudze; 200,- Aijovas Latviešu ev. lut. draudze un Aijovas Latviešu biedrība; **AIZVESTIE** – AUD 2000,- DV Melburnas nodaļa*; 1000,- DV Vanadžu Melburnas kopa*; 150,- Ingrida un Juris Erdmanis; EUR 442,- Rīgas Evaņģēliskā draudze (aizvesto piemiņas dievkalpojums Sv. Pētera baznīcā); USD 1000,- Ausma Lanka*; Dzintra Stille*; Pauline un Zigfrids Zadvinskis*; 965,- kopziedojums Grand Rapidu Latv. ev. luter. draudzes sarīkojumā; 500,- Grand Rapidu Latv. katoļu draudze*; Jānis un Astrida Melgalvis*; 381,- Grand Rapidu Latv. ev. lut. draudze; 300,- Grand Rapidu Latv. katoļu draudzes Dāmu komiteja*; Grand Rapidu Latv. Kredītsabiedrība*; Vija Bowles; Inga un Davids Zadvinskis; 200,- Grand Rapidu Latviešu biedrība*; 100,- Grand Rapidu Latv. biedrības Dāmu komiteja*; Grand Rapidu Latv. pensionāru biedrība*; Andris un Pamela Daugavietis; Valija Rauceps; Ilze Schwartz; 50,- Anna Dauksts; Olga Jansons; Ilze Larsen;

Ginta McNally; Ilmars Melbārdis; Maija un Ron Russell; Brigita Valts; Brons un Marija Visockis; Edmund Zadvinskis; 40,- Tonija Sinkevics; 25,- Ligita Andersons; Irene Mednis; Dace Nichols; Ivars Petrovskis; Irene Vanuska; 20,- Ingrid Heinze; 15,- Inese Blanchard; 10,- Vladislavs Visockis; **Ojārs Jānis ATSLĒGA** – USD 50,- Jānis Baumanis; **Voldemārs BEĶERIS** – USD 100,- Ruth un George Beķeris; **Tālis BERGS** – USD 400,- Inta Grace; **Zinaida BERKIS** – USD 350,- (kopziedojums) Aina Berķis, Edgars un Aida Bērziņš, Judīte Jauntirans, Vija Mežnora; **Valērija BĒRZIŅA-BALTIŅA** – USD 250 000,- The Baltins Family Fund of the Minneapolis Foundation, c/o Andris Baltins un Lynne McGuire; **Alma un Oļģerts DĪKIS** – USD 100,- Martin Dikis; **Ilga DINBERGA** – EUR 1286,90 TESTAMENTS; **Jānis John EGLĪTIS (22.10.1937.–5.06.2013.)** – EUR 500,- ZAB Spīgulis un Kukainis; **Līvija EIDEMANE** – CAD 100,- Jānis un Gita Lukstiņš; **Vilis ERDMANIS (1906–1991)** – USD 200,- Ida Erdmanis; Maija Erdmanis; **Velta GALENS** – USD 100,- Lucija Sprenne; **Dzidra INDRĀNE** – EUR 100,- Ilgvars Indrāns; **Pulkvedis Vilis JANUMS**

(1894–1981) – USD 1000,- Maija un Vilnis Strēlnieks*; **Ojārs JURKA** – USD 25,- Atis Jurka; **KALPAKA piemiņas dievkalpojums** – USD 251,- Čikāgas Sv. Pētera draudze; 149,- Čikāgas Korporāciju kopa; **Valdek KIVIRIST** – USD 150,- Ruta Freimanis; 60,- Lelde Ore; **Ieva KLAUSTIŅA-WRIGHT** – USD 100,- Gundega Michele*; **Vilmārs KUKAINIS** – USD 1000,- Dzintra Kukainis; Ilze un Richard Schwartz; 200,- Silvija Rutenbergs; 100,- Ināra Zariņš; **Rasma KUSMANIS** – CAD 1000,- Irene Ezergailis*; **Alberts LEGZDIŅŠ** – USD 50,- Aina un Jānis Baumanis; **LEĢIONĀRI** – CAD 100,- Verners Cinis; **Gunars MACKUS** – USD 100,- Edward Mackus; **Inta MAČS-HASENKAMP** – USD 150,- Peter un Allison Hasenkamp; **Ilga Ārija MANGOLDA** – USD 100,- Daina un Jānis Lucs; meita Rūta Schuller; 30,- Ausma un Harijs Zikmanis; **Ilga MANGULIS** – USD 50,- Inta Sams; **Rita MIESNIEKS** – USD 1000,- Ņubransvikas un Leikvudas Latv. ev. lut. draudze; 500,- Brigita Clementi; 200,- Alan Seget un Dianne LaBasse; 100,- Korporācijas Spīdola Ņujorkas kopa; Fil un Suki Agusti; Sydney un Helen Balsbaugh; Gunta Harvey; Elga, Kristin un Lilly Howell; Ingrid Irani; Daina

un Jānis Lucs; Kevin un Susan McCallen; Inta Sams; Vija un Valfrids Spuntelis; 75,- Aina Tarziers; 50,- Vija Mangulis; Sara Scherr un Alan Dappen; Uldis Stegers; Silvija Zālītis; 35,- Melody Lesser un Charles Riess; 30,- Valija Skrodelis; Ausma un Harijs Zikmanis; 25,- Michael un Kerri Purdy;

MIKĪTS un MIZA ģimenes locekļi – USD 500,- Vaida Mikīts Jordan;

Helēna NĀGELA – AUD 200,- Anita un Graham Anderson; Dagnija un Ansis Skulte; 140,- Ziedojumi Helēnas Nāgelas izvadišanā (6 anonīmi); 100,- Aina un Māris Kučers; Vita un Andris Saltups; Nora Žubecka; Kārlis un Ināra Žubeckis; 60,- Vilnis un Rasma Saulītis un Roberts Brenners; 50,- Melburnas Latviešu biedrības Daugavas skola; Ārija Baumanē; Kārlis Brēmanis; Zeltīte un Kārlis Kasparsons; Elga un Pauls Ķēniņš; Elvīra Latīšs; Marija un Pēters Perejma, Līsa ar Chris, Anna ar Dylan; Arta Sharp; 25,- Eva Brennere; 20,- Lidiya Bergmansone; Vēsma un Igors Dimits; Kārlis Miglis; EUR 50,- Dr. Maksims Strunskis; USD 100,- Valters Nollendorfs; 50,- Lauma un Ivars Zuševics; **Inta NOLLENDORFA** – USD 100,- Gundega Michele*; **Aivars OSIS** – USD 100,- Minjona un Gatis Plūme; **Dzidra OZOLIŅA** – USD 137 514,02 TESTAMENTA novēlējums; 134 855,28 TESTAMENTA novēlējums; **Mirdza PAUDRUPE** – USD 100,- Gundega Michele*; **Irene PETERJĀNIS-KUKAINIS** – USD 200,- Silvia Matthews-Peterjānis; **Biruta PETRAPŠA, mirusi**

23.01.2017. 92 gadu vecumā – AUD 205,- Kopziedojums, draugu velte ziedu vietā Birutas Petrapšas bērēs; 100,- Brigita Muške; 50,- Asja Bērziņa; Ilze un Uldis Šterns; 40,- Anda, Kalina un Nadine Petrapsch; 30,- Skaidrite Veidnere; 25,- Eva Brennere;

Rita PETRIČEKS – USD 20,- Silvija un Juris Orle*; Māra Reynolds*; Rita Sēja*; Irēna un Ilmārs Smiltiņš*; Ināra Vehvilainen*;

Māra RACENIS – USD 20,- Ilze Straumanis;

Kārlis RODIŅŠ, aizvests 1941. g. – USD 100,- meita Miranda Tanfer Rodin;

Ādolfs SAMTS un Dzintra GRĪSLIS – USD 100,- Daugavas Vanagi Ziemeļkalifornijā;

Laimdota SAUSAIS – USD 41 502,40 TESTAMENTA novēlējums;

Liene SĪLIS – USD 30,- Galina Kolbs;

Andrejs un Lidiya SPUNTELIS – USD 200,- Vija un Valfrids Spuntelis;

Zinaida STRODS, mirusi 2015. gadā – USD 11 290,17 TESTAMENTA novēlējums*;

Kaspars SVENNE, miris 2012. g. 13. martā. – USD 100,- Gundega Michele*;

Dina ŠILLERE-TILTĪŅA – USD 100,- Gundega Michele*;

TUPEŠU Jānis – EUR 250,- Alexis Eastman; 75,- Sarma Kristīne Cālītis; Renāte Guslena*; 30,- Anita Briedis Bilsens*; 25,- Andra Zommers; USD 1000,- Dace un Arnis Kīns; 605,- Māra Tupesis; 250,- Erik un Inga Priede; 150,- Frat! Tervetia; Ināra un Juris Kalniņš; 100,- Ieva un Uldis Briedis; Roberts un Tereze Inveiss; Jānis un Aina Kinēns; Juris un Olita Kīns; Andis

Nikurs; Valters Nollendorfs; Līga Ruperts; Andris un Ilga Strazdiņš; 75,- Frederick un Laurel Jensen; Lauma un Ivars Zuševics; 50,- Vilma Bolšteins; Elisa un Kalvis Cers; Barbara Fiantdt; Zaiga Freivalds; Rita Grendze un Andris Slokenbergs; Uģis un Marīte Grinbergs; Silvija Hunt; Vita Kākulis; Dace Pencis; T. un B. Richardson; Thomas un Elizabeth Stoffel; Dace Zeps un Tim Dean; 20,- Gordon un Janet McChesney;

Alfs ŪDRIS – CAD 100,- Gaļina Rudzītis; USD 30,- Lilija Sankalis;

Prāvests Vilis VĀRSBERGS – USD 100,- Gundega Michele*;

Arvīds VĪGANTS – USD 50,- Martins Zaprauskis;

Mācītājs Verners VOITKUS – USD 100,- Gundega Michele*.

Pateicamies Grand Rapidu Latviešu ev. luter. draudzes gadskārtējā sarīkojuma dalībniekiem par ziedojumiem!

Ziedojumi (USD 7761,-) izvietoti sadaļā **Aizvesto piemiņai** pēc valūtas summas, uzvārda vai organizācijas nosaukuma. No kopējās summas sarīkojuma organizētāji paredzējuši USD 5000,- Nākotnes Namam, bet USD 2761,- provinču skolu jauniešu braucieniem uz Okupācijas muzeju.

Ar ziedojumiem GODINĀTI

no 2017. gada 1. janvāra līdz 2017. gada 30. jūnijam

Donations made from January 1 to June 30, 2017, to honor a specific person

Daina ALBERTIŅŠ, 80 gadu
dzimšanas dienā – USD 300,-
Jānis un Velta Lazda; 100,- Gunta
un Tālvāldis Cepurītis; Rasma
un Jānis Priede;
ATZĪMĒJOT Sidnejas
Latviešu biedrības 65 gadu
jubileju – AUD 100,- Baiba
Harrington;
Inese BLANCHARD, 80 gadu
dzimšanas dienā – USD 300,-

Jānis un Velta Lazda;
Sarmīte un Uldis GRAVA,
jubilejas velte – USD 100,-
Silvija Rutenbergs;
Juris LECIS, apsveikums
draugam – USD 100,- Zigurds
Zīvarts;
Vaira PELĒKIS, 80 gadu
dzimšanas dienā – USD 200,-
Atis Barzdins;
Ilze RESNIS, jubilejas velte –

USD 500,- Silvija Rutenbergs;
Vija SHERMAN, 75 gadu
dzimšanas dienā – USD
100,- Aris Vilemson; Aivars un
Gundega Vilemons;
Edvards SILKALNS, jubilejā –
USD 80,- Māra Bērtiņš;
Kaspars Visvaldis ZĪVARTS,
ģimenē piedzimis pirmais
mazdēls – USD 100,- Zigurds
Zīvarts.

Ziedojumi DAŽĀDIEM MĒRĶIEM

no 2017. gada 1. janvāra līdz 2017. gada 30. jūnijam

Donations made from January 1 to June 30, 2017 for various purposes

* Ziedojumi Nākotnes namam
* for the new exhibition

AUD

940,- 56. Austrālijas Latviešu
kultūras dienu tirdziņš
Melburnā; **620,-** Ināra un Valdis
Graudiņš; **100,-** Elvīra Latišs
(50,-*); Aija un Jānis Stambulis
(50,-*); Vija Zars; **50,-** Jānis
Kārklīš*;

CAD

500,- Vankuveras Latv. ev. lut.
draudze; Viesturs un Edīte
Zariņš*; **400,-** Lilita Rodman;
300,- Andrejs Apinis; Vitauts
Kalniņš*; **200,-** Richards
Grigors; Vija Ilziņš (100,-*); Ilze
Plaudis; **150,-** Verners Cinis;
100,- Gundega Dāvidsons*;
Agris Dobrovičs; Vita Mačiņš;
Ilga Skulte; Arnolds Smiltņieks;

Valdis Tikiņš; Aina Zibens; **75,-**
Dr. Kaspars Tuters; **50,-** Vilis
Dāboliņš; Inta Perro;

EUR

1348,- DV Hamiltonas noda-
ļa Kanādā; **1130.74** Dzidra
Purmale; **816,-** DV Kanādas
valde (Lommeles projektam);
701,- DV ASV valde (Lommeles
projektam); **440,-** DV Milvoku
apvienība; **300,-** Ināra Reine;
250,- Ligita Galdiņš; Valdis Kār-
klis; **200,-** Sarmīte Elerte; **150,-**
Laima Čakstiņa; **100,-** Seul Na-
tional University, Departament
of International Relations; Jānis
un Vija Bambi; Michelle Gor-
ra; Kaiva un Māris Juraševskis;
Charles Maddaus; Valters Nol-
lendorfs; Dr. Maksims Strunskis;
90,- Ivars Gailans*; **88,-** DV apv.
Vanadzies Linkolnā; DV apvie-

nība Linkolnā; **80,-** Evita Gai-
luma; **50,-** Mārtiņš Pikšēns; G.
A. Sraders; **40,-** Richard Hardy;
30,- Politiski represēto apvien.
Limbažu nodaļa; Josh Ross;
25,- Emīls Rūdolfs Anšmits;
Laura Ludika; Ilmars Paeglis;
Eva Schuelke; Evita Žeikare; **24,-**
Vickie Lance-Zibell*; **20,-** Solvei-
ga Čakstiņa; Andrejs Muzikants
(jun.); Girts Riba; **10,-** Maruta
Bēča; **5,-** Rita Margita Garklāva;

USD

10 000,- Edward Anders; Pēteris
Bolšaitis; Jānis un Velta Lazda;
2500,- Andrejs Eglīte (2000,-
*); **2000,-** Maija un Vilnis
Strēlnieks; Jānis Zeltiņš; **1000,-**
Līga un Wolfhart Schubach;
700,- Irene un Jānis Briedis
(Sedgwick Ģimenes fonds);
500,- Dienvidfloridas Latviešu

biedrība; Latviešu biedrība
Vašingtonas štatā; Minneapolis
Latviešu draudzes Dāmu
saime; Vašingtonas D. C. Latv.
ev. luter. draudze; Astrida un
Māris Bergmanis; Irene un Jānis
Briedis (Tides Foundation)*;
Rita Drone*; Ģirts un Christine
Krūze; Daina un Jānis Lucs;
250,- Vaira Pelēkis; **200,-**
Bostonas Latv. ev. luter. Trimdas
draudzes Dāmu saime; Seatles
Latv. ev. lut. draudze; Rasma
Dinbergs; R. Finlayson; Sigurds
Fromholds; Māris Graube; Rūta
Kupce; Erika Orchard; Edvīns
Upītis; **150,-** Sarma Davidson;
Andris Faltens; Ināra un An-
dris Rogainis; **130,-** Vita Bite;
121,- Lansingas Latv. ev. luter.
draudze; **119,-** Des Moines
un apkārtnes tautieši; **100,-**
Daugavas Vanagi Nudžersijā;
DV Milvoku apvienība;
Linkolnas Latv. ev. lut. draudzes
Dāmu saime; Irene Balks; Juris
Bluķis un Maija Gudrais; Valda
Dundurs; Ausma un Visvaris
Ģiga; Roberts Inveiss; Martin

Isaks; George Neimanis; Ruta
Praulīšs; Rita Sēja; Ojars
Sovers; Zaiga un Edvin Tums;
Daina un Andris Ūdris; Maija
un Fred Wolf; Ģirts un Maija
Zeidenbergs*; Andra un Jānis
Zvārgulis; **99,-** Austris un
Solveiga Raņķis; **75,-** Raimond
Cerbins; **50,-** Anda Allen; Daira
un Juris Cilnis; Silvija Copeland;
Anita Demants; Jānis Giga;
Maija Ikstrums; I. Lakstīgala;
Gerold Luss; Miervaldis
Mieriņš; Inta Moruss-Wiest;
Rita Peters; Biruta Plūģis; Vija
Rauda; Ināra Rogainis; Alfreds
Sīpols un Dita Kanapinska; Līga
Stam Ziemelis; Harijs Taube;
Apolonija un Imants Timrots;
Juris Udris; Maija Veide; Indulis
Zariņš; **40,-** Anita Petersone;
35,- Dzintars Lauris; Mudite
Waterman; **32,-** Baiba Gillard
Kūriņa; **30,-** Oļģerts Čakars;
Elly Russell; **25,-** Ilma Apsītis;
Maija Atvars; Valdis Baidiņš;
Māra Brikovskis; Mārīte Butners;
Līvija Circenis; Egons Dunēns;
Janīna Janšēvics; Jānis Jurgens;

Ilze Kalniņš; Dzidra Lesins; Astra
Mangulis; Māris Mežs; Peteris
Otlans; Māra Reynolds; Herbert
Sermol; Arvids Spigulis; Uldis
Šutka; Vitolds Vītums; Ausma
un Harijs Zikmanis; **20,-** Osis
Family Trust; Violeta Beideck;
Lelde Gilman; Vija Johnson;
15,- Valdis Keris; Lilija Sankalis;
10,- ANONĪMS Čikāgā; Jānis
Adamovics; Normund Auzins;
Harry Jancis.

**Pateicamies Oregonas
Latviešu biedrībai** par
ziedojumu veicināšanu
Okupācijas muzejam (USD
850,-).

**Pateicamies Milvoku un
Mineapoles ziedotājiem**
11. marta Daugavas Vanagu
sarīkojumā (USD 7300,-).

**Pateicamies par ziedojumiem
Sietlas Grāmatu draugu grupai**
(USD 1090,-).

Ziedojumi izvietoti kopējā sadaļā
pēc valūtas summas un uzvārda
vai organizācijas nosaukuma.

**The Museum is grateful for you donations.
Our future depends on your support.**

**(For information in English on how donate or to order books
please visit the OM website www.omf.lv)**

**Šis ir pirmais bilingvālais apkārtraksta izdevums latviešu un angļu valodā.
Gaidām jūsu atsauksmes un ieteikumus uzlabojumiem.**

**This is the first bilingual issue of our Newsletter.
Please send us your comments and suggestions for improvements.**

Muzejs būs pateicīgs par jūsu ziedojumu, jo no tā ir atkarīga muzeja nākotne The museum is grateful to every donor! Your contribution to the museum will help us exist and grow

Ziedojumus muzejam un grāmatu pasūtīnājumu var nodot, sūtīt un pieteikt:

Lielbritānijā: Inese A. Smith
36 Fairmount Drive
Loughborough
LE11 3JR, United Kingdom.

ASV: čeki rakstāmi OMFA, c/o
Ilze Resnis, 10930 Nollwood
Drive, Chardon, OH 44024, USA.
Ziedojumi atskaitāmi, aprēķinot
ienākumu nodokļus.
Ar kredītkarti, lietojot OMFA "PayPal"
adresi paypal@omfa-usa.org

Kanādā: čeki rakstāmi LRDF
("Latvia Relief and Development
Fund") ar piezīmi "ziedojums
Okupācijas muzejam", c/o Dagnija
Staško, 16 Elterwater Ave., Nepean,
ON K2H 5J2, Canada. Ziedojumi
atskaitāmi no Kanādas federālajiem
ienākumu nodokļiem.

Austrālijā: čeki rakstāmi „SLS –
Okupācijas muzejs” un sūtāmi: Ināra
Graudiņa, 141 Darley Rd., Randwick,
NSW 2031, Australia.

Latvijā: Latvijas Okupācijas muzejā,
Raiņa bulvārī 7, Rīgā,
LV-1050,
SEB banka,
kods UNLALV2X, konta
nr. LV67UNLA0002400700517.
Muzejā var ziedot ar kredītkarti.

Ar kredītkarti vai "PayPal" tiešsaistē
muzeja mājaslapā www.omf.lv

Par veikto ziedojumu rakstiet:
ziedojumi@omf.lv

Apkārtraksts nr. 44,
2017. gada ziemā Rīgā.
Iznāk divas reizes gadā.
ISSN 1407-3668
Redaktore Inese Jansone un Irēne
Lazda, korektors un maketētājs Jānis
Kulmanis.

Atsauksmes par šo apkārtrakstu
aicinām sūtīt uz
pr.okupacijasmuzejs@omf.lv

Latvijas Okupācijas muzejs,
Raiņa bulvāris 7, Rīga, LV-1050

Tālruni: birojs – 67212715,
Izglītības nodaļa – 67211030,
www.omip.lv
Fakss 67229255
E-pasts: omf@latnet.lv
Mājaslapa: www.omf.lv
www.okupacijasmuzejs.lv
Reģ. nr. 40008018848

Vāka foto: OM gidi 2017. gada
rudenī / OM guides fall, 2017